

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

SOŁECTWO WIELKIE CHEŁMY

GMINA Brusy
POWIAT Chojnice
WOJEWÓDZTWO Pomorskie

Kwiecień 2012 r.

I. WSTĘP

Sołectwo Wielkie Chełmy położone jest w atrakcyjnej, malowniczej, przyjaznej i ładnej okolicy w sąsiedztwie jezior i lasów.

Mieszkańcy są dumni ze swej miejscowości. Poprawiając warunki swego zamieszkania i rozwijając swoją wieś chcą się integrować wspólnie działając.

Trudno jest z budżetu gminy sfinansować wszystkie potrzebne mieszkańcom przedsięwzięcia, zatem jedną z dróg poprawy jakości ich życia oraz tworzenia nowych źródeł utrzymania może być pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej. Jednym z narzędzi realizujących ten cel jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, będą działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej. Działania mające na celu poprawę jakości życia na wsi określono w PROW między innymi w ramach:

Osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej (Działanie Odnowa i rozwój wsi).

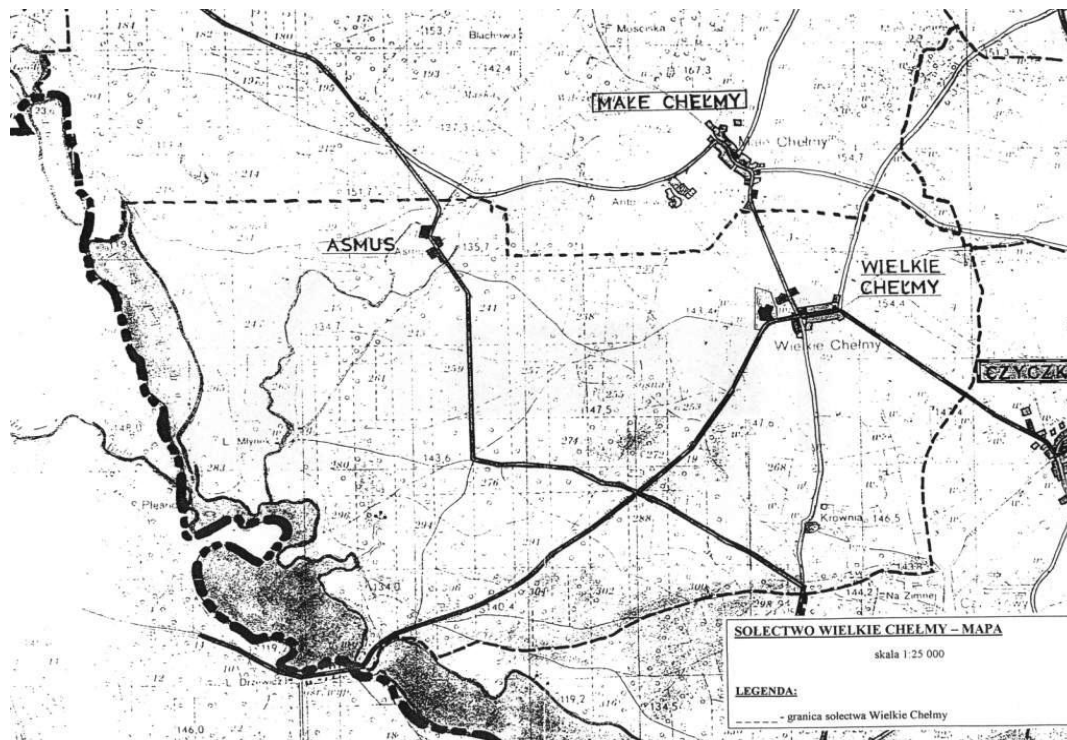
W związku z tym mieszkańcy opracowali Plan Odnowy Miejscowości, który ma pobudzić mieszkańców do wspólnego działania na rzecz wsi. Dokument ten powinien mieć charakter małej strategii rozwoju miejscowości. Wskazane jest, aby w szczególności obejmował charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, porównanie korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych wsi oraz potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, które mogą warunkować przyszłość sołectwa i ich mieszkańców, wraz z opisem planowanych zadań, które zostały wskazane przez mieszkańców do realizacji w okresie, co najmniej 7 lat.

Proponowane przedsięwzięcia mieszkańcy uznali za realne, możliwe do zrealizowania, przy założeniu także ich własnej aktywności oraz przy zaangażowaniu władz samorządowych Gminy Brusy. Plan Odnowy Miejscowości pozwolił także na uświadomienie mieszkańcom ich roli w tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia.

Projekt powstał w wyniku dyskusji na zebraniach wiejskich, po konsultacji Rady Sołectkiej z mieszkańcami.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Sołectwo Wielkie Chełmy graniczy z Sołectwem Małe Chełmy i Sołectwem Czyczkowy. Położone jest w województwie pomorskim, w powiecie chojnickim, w gminie Brusy.

W skład Sołectwa Wielkie Chełmy wchodzi wsie: Wielkie Chełmy, Krównia, Asmus, Młynek. Teren sołectwa zamieszkuje łącznie 473 osób (według stanu na dzień 31.12.2008r.), z czego 279 osób zamieszkuje we Wielkich Chełmach, które są siedzibą sołectwa. Powierzchnia wynosi około 2474.5444 ha. Około 40 % ludności utrzymuje się z rolnictwa, pozostałe 60 % pracuje zawodowo, częściowo w sołectwie Wielkie Chełmy, pozostali poza terenem sołectwa w miastach: Brusy, Chojnice, Gdańsk i inne. W sezonie prawie wszyscy mieszkańcy dorabiają sobie zbierając runo leśne, co w znacznym stopniu poprawia budżet gospodarstw domowych.

Znaczną część obszaru stanowią lasy, na terenie sołectwa znajduje się Zaborski Park Krajobrazowy, jest również kilka rezerwatów przyrody.

We wsi Wielkie Chełmy jest Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego. Obiekt szkoły to były pałac rodziny Sikorskich. Szkoła otoczona jest parkiem. We wsi znajduje się Zakład Usług Leśnych. Są dwa sklepy spożywczo-przemysłowe we Wielkich Chełmach i jeden sklep w miejscowości Asmus. Na terenie sołectwa istnieje sieć wodociągowa oraz sieć kanalizacji sanitarnej, z której ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Brusach.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Walory krajobrazu

Są o znaczeniu średnim:

- typowy krajobraz z udziałem pól i lasów

Walory przyrodnicze

Są o znaczeniu dużym:

- korzystny dla ludzi klimat
- teren nieskażony

Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)

Są o znaczeniu dużym:

- przez teren sołectwa przepływa rzeka Zbrzyca
- występują liczne stawy
- w sąsiedztwie z Gminą Chojnice występują liczne jeziora

Gleby

Są o znaczeniu średnim, grunty V i VI klasy

ŚRODOWISKO KULTUROWE

Walory architektury wiejskiej, zabytki i osobliwości kulturalne

Są o znaczeniu średnim:

- Dworek rodziny Sikorskich w Wielkich Chełmach zbudowany w latach 1852-53, obecnie znajduje się tam szkoła podstawowa

Zespoły artystyczne

- brak

DZIEDZICTWO RELIGIJNE I HISTORYCZNE

Miejsca, osoby i przedmioty kultu

- Przydrożne figury i krzyże

Święta, odpusty, pielgrzymki

- w Parafii Brusy, do której należy Sołectwo Wielkie Chełmy są co roku trzy odpusty: Męki Pańskiej, Matki Bożej Szkaplerznej i Wszystkich Świętych
- pielgrzymka na Kalwarie Wielewskie

Tradycje, obrzędy, gwara

Tradycje to m.in. :

- święcenie pokarmów w Wielką Sobotę,
- tradycja „lanego poniedziałku”
- topienie „Marzanny”
- udział w Pasterce

Kultura i język kaszubski.

Legends, podania i fakty historyczne

- brak

Ważne postacie historyczne

- postać Szambelana Stanisława Sikorskiego pierwszego powojennego starosty powiatu chojnickiego

Specyficzne nazwy

- brak

OBIEKTY I TERENY

Działki pod zabudowę mieszkaniową

- są

Działki pod domy letniskowe

- brak

Działki pod obiekty gospodarcze wsi

- brak

GOSPODARKA, ROLNICTWO

Specyficzne produkty rolne (hodowle, uprawy polowe)

- brak

Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe:

- Zakład Usług Leśnych

Możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne

- brak

SASIEDZI I PRZYJEZDNI

Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)

Są o znaczeniu dużym:

- w sąsiedztwie z ościennymi sołectwami i gminami w okresie sezonu turystycznego przemieszcza się duża ilość turystów
- dobre położenie geograficzne w sąsiedztwie jezior i lasów
- w Brusach Jagliach znajduje się Chata Kaszubska
- siedziba władz gminnych - Brusy miasto handlowe i usługowe

Atrakcje turystyczne na terenie gminy Brusy

- Widno – pieczenie chleba
- Brusy – Międzynarodowy Festiwal Folkloru
- Leśno – Festyn Archeologiczny
- Kamienne Kręgi w Leśnie

Zabytkowe obiekty architektoniczne na terenie gminy Brusy

- Kościół p.w. Wszystkich Świętych w Brusach, zbudowany w latach 1876-1879
- Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Leśnie z 1650r.,
- Kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kosobudach z 1871r.
- Chaty kaszubskie w Wysokiej Zaboborskiej
- Klasztor Sióstr Franciszkanek od Pokuty i Miłości Chrześcijańskiej w Orliku

Zabytkowe zespoły architektoniczne:

- brak

Zbytki techniki – pozostałości dawnych linii kolejowych:

- brak

Urządzenia wodne:

- brak

Miejsca pamięci:

- Cmentarz Pomordowanych w Brusach

Stanowiska archeologiczne:

- Kamienne Kręgi w Leśnie

Ruch tranzytowy:

Jest o znaczeniu małym:

Drogi dojazdowe – krajowe

- brak

Drogi dojazdowe – wojewódzkie

- droga nr 236 (Konarzyny – Swornegacie- Brusy)

Drogi dojazdowe – powiatowe

- droga nr 2625G Antoniewo – Małe Chełmy – Wielkie Chełmy

INSTYTUCJE

Placówki opieki społecznej

- brak

Szkoły:

- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach

Domy kultury

- brak

LUDZIE ORGANIZACJE SPOŁECZNE

- Klub sportowy TEMIS - BRDA Wielkie Chełmy F.C.

IV. ANALIZA ZASOBÓW SOŁECTWA WIELKIE CHEŁMY

Rodzaj zasobu	Znaczenie		
	Obojętne	Małe	Duże
Środowisko przyrodnicze			
Walory krajobrazu			X
Walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)			X
Walory szaty roślinnej (np. runo leśne)			X
Cenne przyrodniczo obszary lub obiekty			X
Świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)		X	
Osobliwości przyrodnicze			X
Wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy)			X
Podłoże, warunki hydrogeologiczne		X	
Gleby, kopaliny		X	
Środowisko kulturowe			
Walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe	X		
Walory zagospodarowania przestrzennego		X	
Zabytki		X	
Zespoły artystyczne	X		
Dziedzictwo religijne i kulturowe			
Miejsca, osoby i przedmioty kultu	X		
Święta, odpusty, pielgrzymki	X		
Tradycje, obrzędy, gwara		X	
Legendy, podania i fakty historyczne	X		
Ważne postacie historyczne			X
Specyficzne nazwy	X		
Obiekty i tereny, infrastruktura			
Działki pod zabudowę mieszkaniową		X	
Działki pod domy letniskowe	X		
Działki pod zakłady usługowe i przemysł	X		
Pustostany mieszkaniowe, magazynowe i poprzemysłowe	X		
Tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	X		
Place i miejsca publicznych spotkań		X	
Miejsca sportu i rekreacji		X	
Zaopatrzenie w wodę			X
Skanalizowanie wsi			X
Gospodarka, rolnictwo			
Specyficzne produkty (handlowe, uprawy polowe)	X		
Znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe		X	
Możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne	X		
Grupy producenckie i organizacje rolnicze	X		
Rzemiosło artystyczne	X		
Sąsiedzi i przyjezdni			
Korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria)			X
Ruch tranzytowy w związku ze szlakiem komunikacyjnym		X	
Przyjezdni stali i sezonowi			X

Instytucje			
Placówki opieki społecznej	X		
Szkoły		X	
Świetlica wiejska	X		
Ludzie, organizacje społeczne			
Ochotnicza Straż Pożarna	X		
Kluby sportowe, koła wędkarskie, stowarzyszenia		X	
Koła Gospodyń Wiejskich	X		

V. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY ATUTY ROZWJU SOŁECTWA	SŁABE STRONY CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie walory środowiska naturalnego • Tereny atrakcyjne turystycznie • Położenie geograficzne • Społeczeństwo działające na rzecz promocji i rozwoju • Wysoki poziom skanalizowania i zaopatrzenia w wodę 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak zagospodarowanych miejsc do czynnego uprawiania sportu m.in. <u>ścieżek rowerowych</u> • Zły stan chodników wzdłuż ulic dojazdowych, • Zły stan nawierzchni dróg • Brak obiektu rekreacyjno – sportowego: sali gimnastycznej • Brak bezpłatnego dostępu do Internetu • Brak świetlicy wiejskiej
SZANSE MOŻLIWOŚCI ROZWOJU SOŁECTWA, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA	ZAGROŻENIA CZYNNIKI NIESRZYJAJĄCE, WYNIKAJĄCE Z OTOCZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków z UE na rozwój wsi • Promocja terenów wsi • Rewitalizacja parku przy szkole 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak nowych miejsc pracy • Migracje zarobkowe • Wzrost przestępczości

VI. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

Obszarem o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne w Sołectwie Wielkie Chełmy jest teren przy szkole podstawowej, na którym zlokalizowane jest ogólnodostępne boisko sportowe, plac zabaw, wiata oraz park podworski. Niniejszy obszar zlokalizowany jest przy drodze wojewódzkiej nr 236. Całość tworzy teren rekreacyjno – sportowy, na którym odbywają się zawody sportowe, imprezy plenerowe, a dzieci i młodzież mają możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu. Dodatkowo zebrania mieszkańców odbywają się w budynku szkoły podstawowej, dawnego dworku rodziny Sikorskich zbudowanego w latach 1852-1853, będącego również atrakcją turystyczną. W bezpośrednim sąsiedztwie szkoły i boiska sportowego znajduje się park podworski, który wymaga całościowej rewitalizacji.

Trwają prace projektowe dotyczące rewitalizacji i zagospodarowania tego obszaru poprzez utwardzenie placu przy szkole kostką brukową, rewitalizację parku polegającą na wytyczeniu alejek, uporządkowaniu zieleni, umiejscowieniu obiektów małej architektury m.in. ławki, kosze na śmieci. Ponadto w ramach projektu pn. „Budowa tras rowerowych i infrastruktury turystycznej w powiecie chojnickim w ramach programu Kaszubska Marszruta” w charakteryzowanym obszarze, przy drodze wojewódzkiej, planuje się budowę trasy rowerowej w bezpośrednim sąsiedztwie parku, zlokalizowanie punktu odpoczynkowego: stojaki dla rowerów, wiata dla rowerzystów, kosz na śmieci tablica informacyjna. Przedmiotowa trasa prowadzić będzie od Brus, przez Czyczkowy, Wielkie Chełmy aż do miejscowości Drzewicz (granicy gminy Brusy z gminą Chojnice).

Docelowo zrewitalizowany obszar (dawny dworek będący atrakcją turystyczną, park podworski, trasa rowerowa z punktem odpoczynkowym, boisko sportowe, plac zabaw dla dzieci, wiata) będzie stanowił miejsce rekreacji i odpoczynku nie tylko dla mieszkańców, ale także dla turystów. Teren nabierze turystycznego i rekreacyjnego charakteru, co poprawi jakość życia mieszkańców, a także wzmocni funkcje publiczne i społeczne.

VII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

Zadania zawarte w Planie Odnowy Miejscowości przedstawiono w układzie wyznaczonych przez społeczność celów:

- Cel 1.** Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez podnoszenie funkcji publicznych, rekreacyjnych, społeczno-kulturalnych, sportowych, turystycznych i historycznych.
- Cel 2.** Kształtowanie obszaru przestrzeni publicznej przez odnawianie lub budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych, chodników, placów parkingowych, dróg lub oświetlenia ulicznego.
- Cel 3.** Zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich poprzez renowację obiektów o znaczeniu zabytkowym, sakralnym: kościoły, pomniki, miejsca pamięci, przydrożne kapliczki i krzyże.

Poszczególne projekty i zadania zgodne są z ustaloną wizją rozwoju sołectwa Wielkie Chełmy. W zależności od zaawansowania prac, projekty powinny być uszczegółowione. Szczególnie ważne jest określenie kosztów związanych z ich wdrażaniem. Zwykle ma to największy wpływ na ustalanie rankingu czasowego i harmonogramu realizacji planu.

Mieszkańcy Sołectwa wyznaczyli następujące zadania do realizacji:

1. Budowa ścieżki rowerowej o długości 3,14 km wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 236 na odcinku od zjazdu na Laskę i Czernicę do miejscowości Drzewicz
2. Wykonanie ścieżki rowerowej na terenie sołectwa w kierunku Brus
3. Rewitalizacja parku podworskiego.

4. Utwardzenie kostką brukową placu przy szkole podstawowej

5. Remont i przebudowa chodnika.

6. Budowa sali gimnastycznej.
7. Oznakowanie przejść dla pieszych.
8. Budowa pełnowymiarowego boiska sportowego w Wielkich Chelmach.

CHARAKTERYSTYKA POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

1. Budowa ścieżki rowerowej o długości 3,14 km wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 236 na odcinku od zjazdu na Laskę i Czernicę do miejscowości Drzewicz

Ścieżka przebiegać będzie na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Przymuszewo i zlokalizowana będzie w pasie przeciwpożarowym. Na odcinku leśnym zaprojektowano nawierzchnię żwirową o szerokości 2,0 m wraz z obrzeżami. Drogi leśne w miejscach skrzyżowań z trasą rowerową dodatkowo utwardzone zostaną płytami betonowymi. Konstrukcja trasy rowerowej o nawierzchni żwirowej - szerokość 2,0 m z obrzeżami. Powstała infrastruktura turystyczna wykonana zostanie z nawierzchni dostosowanej do otoczenia – tereny leśne.

2. Wykonanie ścieżki rowerowej na terenie sołectwa w kierunku Brus

Ścieżka rowerowa wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa poruszających się rowerem i umożliwi bezkolizyjne dotarcie do Brus.

3. Rewitalizacja parku podworskiego

Park jest miejscem spacerów i wypoczynku mieszkańców wsi i przejezdnych turystów. Teren parku porasta głównie stary drzewostan. Znajduje się tutaj 18 drzew będących pomnikami przyrody. W parku odbywają się lekcje przyrody, plastyki, języka polskiego, nauczania zintegrowanego, a także wychowania fizycznego.

Pierwotny drzewostan parku jest bardzo zniszczony. W 2000 r podczas godzinnej wichury zniszczonych zostało 40 drzew. Konieczne jest wytyczenie alejek spacerowych, usunięcie samosiejek, dokonanie nasadzeń, pogłębienie i oczyszczenie stawów, a także wykonanie elementów małej architektury do celów rekreacyjnych.

4. Utwardzenie kostką brukową placu przy szkole podstawowej

Zagospodarowanie placu poprzez utwardzenie kostką brukową wraz z zielenią przy szkole podstawowej w Wielkich Chełmach.

5. Remont i przebudowa chodnika

Mając na uwadze estetyczny wygląd centrum wsi oraz bezpieczeństwo mieszkańców planuje się przebudowę chodnika. Obecny stan chodników przy ulicy jest w bardzo złym stanie. Betonowe płytki, którymi wyłożony jest chodnik są niestabilne, uszkodzone, a w wielu miejscach ich brakuje, co stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu pieszych.

6. Budowa sali gimnastycznej

Budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej umożliwi prawidłowe przeprowadzanie zajęć z wychowania fizycznego dla młodzieży szkolnej. Sala ta wykorzystana będzie także przez mieszkańców wsi. Umożliwi przeprowadzanie różnego rodzaju imprez i zawodów sportowych.

7. Oznakowanie przejść dla pieszych na drogach

Oznaczenie przejść dla pieszych zwiększy bezpieczeństwo przechodzących przez jezdnię.

8. Budowa pełnowymiarowego boiska sportowego w Wielkich Chełmach

Zadanie obejmuje budowę pełnowymiarowego boiska sportowego, co umożliwi organizowanie różnego rodzaju zawodów i rozgrywek piłkarskich. Boisko będzie także miejscem treningów dla działającego w Wielkich Chełmach klubu sportowego TEMIS – BRDA Wielkie Chełmy.

W latach 2009 – 2011 na terenie sołectwa wykonano plac zabaw dla dzieci w ramach projektu pn. „Budowa placów zabaw na terenie gminy Brusy oraz boiska sportowego w miejscowości Męcikał” współfinansowanego ze środków EFRR.

Opracowała Rada Sołecka Sołectwa Wielkie Chełmy przy współpracy z Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach.

Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu rozwoju Sołectwa Wielkie Chelmy na lata 2012-2020:

Zadanie	Cel	Potencjalny beneficjent	Mierniki	Termin realizacji	Wartość kosztorysowa zadania w zł (brutto)
Zadanie 1. Budowa ścieżki rowerowej o długości 3,14 km wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 236 na odcinku od zjazdu na Łaskę i Czernicę do miejscowości Drzewicz	Cel 1	Gmina Brusy	3,14 km	2012-2015	724.275,22
Zadanie 2. Wykonanie ścieżki rowerowej na terenie sołectwa w kierunku Brus.	Cel 2	Gmina Brusy, Powiat	3 km	2012-2015	1.000.000,00
Zadanie 3. Rewitalizacja parku podworskiego.	Cel 1	Gmina Brusy	1 kpl	2012-2020	70.000,00
Zadanie 4. Utwardzenie kostką brukową placu przy szkole podstawowej	Cel 2	Gmina Brusy	1 kpl.	2012-2015	109.414,54
Zadanie 5. Remont i przebudowa chodnika.	Cel 2	ZDW	500 m ²	2012-2016	100.000,00
Zadanie 6. Budowa sali gimnastycznej.	Cel 1	Gmina Brusy	1 kpl	2012-2020	3.000.000,00
Zadanie 7. Oznakowanie przejść dla pieszych.	Cel 2	ZDW	1 kpl	2012-2014	3.000,00
Zadanie 8. Budowa pełnowymiarowego boiska sportowego.	Cel 1	Gmina Brusy	1 kpl	2012-2020	500.000,00
RAZEM					

Rada Sołecka:

Sołtys: